

DNA Kerncompetenties
Werkveld: Audit & Assurance

DNA Kerncompetentie Professionele oordeels- en besluitvorming	Definitie Een accountant handelt op basis van professionele oordeels- en besluitvorming. Een accountant is alert op het onderkennen van mogelijke afwijkingen en vooroordelen die logisch en objectief redeneren kunnen belemmeren. Een accountant vraagt zich daarbij ook af hoe een objectieve, redelijke en geïnformeerde derde dezelfde informatie waarschijnlijk uitlegt.	Leerdoelsuggesties <ul style="list-style-type: none"> • Ik kan materialiteit en risico's afwegen bij de planning en uitvoering van controleopdrachten. • Ik kan controle-informatie interpreteren en bepalen welke werkzaamheden nodig zijn om voldoende en geschikt bewijs te verkrijgen. • Ik kan objectief redeneren bij het trekken van conclusies over de getrouwheid van de jaarrekening of andere verantwoordingsinformatie. • Ik kan mijn gemaakte oordelen vertalen naar concrete controle-aanpassingen en deze transparant documenteren en bespreken met het team, de opdrachtgever en toezichthouders. • Ik kan een balans vinden tussen de efficiëntie van de controle en de vereiste diepgang om voldoende zekerheid te verkrijgen.
Vaktechnische kennis en kunde	De vakbekwaamheid omvat zowel de voor het beroep vereiste kennis als de vaardigheden en het professionele gedrag. Het betreft het vermogen om de in de context van het werkveld vereiste deskundigheid in overeenstemming met de gedrags- en beroepsregels (VGBA) in de praktijk te kunnen toepassen. Het kader voor de vaktechnische deskundigheid omvat de in de EU-Audit Richtlijn genoemde vakgebieden als beschreven in het Besluit Accountantsopleiding. De opleiding tot accountant omvat als gevolg hiervan een breed scala aan vakken die essentieel zijn voor de toekomstige beroepsuitoefening en waarvoor in combinatie met de praktijkopleiding het niveau van een startbekwame accountant wordt bereikt.	<ul style="list-style-type: none"> • Ik kan actuele verslaggevingsregels toepassen bij de jaarrekeningcontrole. • Ik kan de opdrachtformulering, risicoanalyse, beoordeling van interne beheersing en de jaareindecontrole uitvoeren en beoordelen. • Ik kan wet- en regelgeving, waaronder verslaggeving, controle- en assurance-standaarden, interpreteren en correct toepassen. • Ik kan herkennen wanneer specialistische kennis, zoals IT, fiscaliteit, ESG of waarderingen, nodig is en tijdig de juiste specialist inschakelen. • Ik kan inspelen op veranderingen in standaarden, wetgeving en technologie en deze vertalen naar de controlepraktijk.
Ethisch handelen	Een accountant moet bovenal vertrouwen wekken, zowel voor de samenleving, de overheid, als voor opdrachtgevers, werkgevers en hun stakeholders. De maatschappelijke rol die een accountant in het algemene belang vervult, kent eigenschappen als integriteit, zorg-	<ul style="list-style-type: none"> • Ik kan mijn onafhankelijkheid bewaken tijdens de uitvoering van controle- en assurance-opdrachten. • Ik kan zorgvuldig omgaan met vertrouwelijke informatie van gecontroleerde entiteiten.

vuldigheid, de 'rug recht houden' en objectiviteit in de professionele oordeelsvorming. Deze elementen leiden tot morele besluitvorming. Dit komt onder andere tot uiting in de beroepseed van accountants. Ook wanneer standaarden geen uitsluitel geven, moet een accountant, ondersteund door de VGBA, belangen van betrokkenen afwegen en overeenkomstig handelen.

- Ik kan mijn grenzen stellen en weigeren wanneer handelingen of verzoeken niet in lijn zijn met wet- en regelgeving of de VGBA.
- Ik kan morele dilemma's signaleren, zoals bij fraude, continuïteit of grensoptzoekende verslaggevingskeuzes, en hier professioneel mee omgaan.
- Ik kan mijn keuzes transparant verantwoorden richting cliënt, toezichthouders en maatschappij.

Onderzoekende geest

Een onderzoekende geest is een grondhouding. Deze houding is erop gericht dat accountants ook altijd de omstandigheden in beeld hebben die van belang zijn om een professioneel oordeel te kunnen vormen. Dit vraagt om een actieve alerte houding, openstaan voor de noodzaak tot verder onderzoek of andere actie. Accountants letten actief op tussentijdse wijzigingen en nieuwe informatie die een ander licht kunnen werpen op omstandigheden die (mogelijk) een bedreiging zijn. Denk bij tussentijdse wijzigingen aan bestaande omstandigheden die veranderen, of nieuwe omstandigheden die zich voordoen. Nieuwe informatie die een ander licht werpt op de omstandigheden die (mogelijk) een bedreiging zijn, leidt tot de vraag of het nodig is om eerdere conclusies bij te stellen.

- Ik kan kritisch doorvragen bij management en belanghebbenden om achterliggende oorzaken van cijfers en afwijkingen te begrijpen.
- Ik kan signalen en informatie zorgvuldig verifiëren met geschikte controle-informatie.
- Ik kan alert reageren op nieuwe omstandigheden in de onderneming, sector of wetgeving en beoordelen wat dit betekent voor de controleaanpak.
- Ik kan alert blijven op signalen van mogelijke fraude en de impact daarvan wegen in de controleaanpak.
- Ik kan inspelen op innovaties, zoals data-analyse, IT-auditing of ESG-rapportages, en deze vertalen naar relevante controlewerkzaamheden.

Maatschappelijke oriëntatie

Een accountant is als vertrouwenspersoon van het maatschappelijk verkeer sensitief voor maatschappelijke ontwikkelingen. Een accountant heeft aandacht voor belangrijke signalen uit zowel de eigen omgeving als die van de opdrachtgever. Een accountant analyseert en evalueert wat mogelijke consequenties zijn, zowel gericht op kansen als bedreigingen. Een accountant doet dit niet alleen voor de eigen organisatie of voor de klant, maar houdt ook rekening met andere belanghebbenden.

- Ik kan maatschappelijke thema's signaleren, zoals duurzaamheid, digitalisering en arbeidsmarktontwikkelingen, die impact hebben op financiële verslaggeving en de controleaanpak.
- Ik kan beoordelen of de verslaggeving en verantwoording van ondernemingen recht doen aan maatschappelijke verwachtingen, zoals bij ESG en transparantie.
- Ik ben mij bewust van mijn rol als accountant in het algemeen belang en kan dit meewegen in mijn oordeelsvorming.
- Ik kan een balans vinden tussen het belang van de gecontroleerde entiteit en mijn bredere verantwoordelijkheid richting stakeholders en maatschappij.
- Ik kan trends en maatschappelijke verwachtingen vertalen naar risico-inschatting en controlewerkzaamheden.

Lerend en reflectief vermogen

Een accountant verkrijgt en houdt de vakbekwaamheid op het niveau dat vereist is voor een adequate beroepsuitoefening. Een accountant heeft het lerend vermogen om zich snel nieuwe informatie en vaardigheden eigen te maken, te begrijpen en toe te passen. Dit omvat het aanpassen aan veranderingen en het continu reflecteren op en verbeteren van kennis, vaardigheden, houding en gedrag. Omdat de maatschappelijke ontwikkelingen, wet- en regelgeving en werkomgeving (zowel marktsegment, klanten als werkgever) van accountants vaak wijzigen, onderzoekt een accountant ook na de (basis)opleiding elk jaar de leerbehoeften die passen bij het werkveld of de context, en vult dit in met passende leeractiviteiten.

- Ik kan regelmatig reflecteren op de kwaliteit van mijn uitgevoerde controlewerkzaamheden en documentatie.
- Ik kan feedback vragen van collega's, opdrachtpartners en toezichthouders en deze benutten om de kwaliteit van de controle te verbeteren.
- Ik kan nieuwe wet- en regelgeving, zoals ESG-rapportages, data-analyse of gewijzigde controle-standaarden, snel eigen maken en toepassen in de praktijk.
- Ik kan bijdragen aan een lerende cultuur binnen het controleteam door kennis en ervaringen actief te delen.
- Ik kan leren van bevindingen uit kwaliteitsreviews en toezichtsinspecties en deze vertalen naar verbeteringen in de uitvoering van opdrachten.

Leiderschap en verantwoordelijkheid

Een accountant neemt verantwoordelijkheid en legt zo nodig verantwoording af, is betrokken, toont oprechte interesse en geeft het goede voorbeeld. Een accountant heeft aandacht voor persoonlijk leiderschap. Naarmate een accountant zich ontwikkelt, werkt een accountant ook aan de persoonlijkheidsvorming als onderdeel van de vakbekwaamheid. Een accountant kan in de beroepsbeoefening leidinggeven aan individuen en een team, waaronder ook als coach of mentor, en heeft daarbij oog voor diversiteit en inclusie binnen het team en de omgeving. Een accountant draagt bij aan psychologische veiligheid. Een accountant is zich bewust van de impact van zichzelf en het team op de professionele omgeving.

- Ik kan eigenaarschap nemen over de kwaliteit en documentatie van mijn uitgevoerde controlewerkzaamheden.
- Ik kan binnen opdrachten verantwoordelijkheid nemen voor mijn keuzes en deze transparant verantwoorden richting cliënt, toezichthouders en maatschappij.
- Ik kan het controleteam motiveren en inspireren om kwaliteit, samenwerking en efficiëntie te verbeteren.
- Ik kan bijdragen aan een cultuur van psychologische veiligheid waarin collega's durven leren, tegenspraak geven en fouten bespreekbaar maken.
- Ik kan voorbeeldgedrag laten zien in professionaliteit, zorgvuldigheid en omgaan met druk, deadlines en tegenstrijdige belangen.

Multidisciplinair samenwerken

Een accountant kan in verschillende rollen en omstandigheden constructief samenwerken binnen een team of met andere professionals, zowel binnen de keten van accountants als buiten de accountancysector.

- Ik kan samenwerken met collega's binnen het controleteam en met andere specialisten, zoals IT-auditors, fiscalisten, waarderingsdeskundigen en ESG-specialisten.
- Ik kan verschillende perspectieven benutten om tot beter onderbouwde controle-oordelen te komen.
- Ik kan actief ruimte geven voor tegenspraak en het bespreken van alternatieve inzichten binnen de opdracht.
- Ik kan vertrouwen opbouwen met opdrachtgevers en stakeholders door open en constructieve samenwerking.

		<ul style="list-style-type: none"> • Ik kan samenwerken over de grenzen van mijn eigen vakgebied heen, bijvoorbeeld bij geïntegreerde rapportages of complexe assurance-opdrachten.
Professioneel communicatief	<p>Een accountant communiceert kritisch, helder en overtuigend vanuit vertrouwen en transparantie met de opdrachtgever, werkgever, collega's, stakeholders en andere professionals.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ik kan bevindingen, risico's en conclusies duidelijk en begrijpelijk toelichten richting management, auditcommissie en andere belanghebbenden. • Ik kan actief luisteren en doorvragen om de relevante informatiebehoefte van de gecontroleerde entiteit te begrijpen. • Ik kan relaties opbouwen en onderhouden met opdrachtgevers en toezichthouders vanuit vertrouwen en transparantie. • Ik kan schriftelijk helder en professioneel communiceren in controlewerkzaamheden, documentatie en accountantsverklaringen. • Ik kan gesprekstechnieken inzetten om gevoelige onderwerpen, zoals fraude, continuïteit of schattingsposten, bespreekbaar te maken.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

